Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237
Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 153. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 14-го ЧЕРВНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 153, JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JUNE 14, 1952. VOL. LX.

ПАЛАТА УХВАЛИЛА ФОНДИ НА СВІТОВІ ПОВІТРЯНІ БАЗИ

Вашингтон. — Палата Репрезентантів одобрила настирливу розбудовчу програму військових кіл, у якій включені таємні військові повітряні бази, що з них американські атомові бомбардувальні літаки могли б виконувати „насичуючі" напади проти Совєтського Союзу на випадок війни. Ухвала запала 332 голосами проти 7. Цю справу має ще одобрити Сенат. За пляном військових кіл має бути побудованих 250 баз для повітряних сил, для армії й фльоти, як у самій Америці так і поза її кордонами, коштом $2,758,318.000. Більша частина грошей піде на розширення або змодернізування баз, які тепер бувають використувані для летів. Вони були побудовані під час другої світової війни і тепер наново відкриті. Програма охоплює теж такі бази, які вже почато будувати після війни, одначе хвилево залишено, як теж і цілком нові місця. Найбільший приділ, бо $2,089,277,000 дістануть повітряні сили, а з того $1,133,938,000 призначені на таємні проєкти, в більшій частині положені поза Злученими Державами. Комісія збройної служби каже, що фонди покривають видатки на стратегічні бази „розміщені по цілому світі", почнаючи від Далекого Сходу, через Південну Азію, впоперек Північної Африки і Західної Европи, а дальше через північно-східні шляхи аж до ЗДА. Комісія каже, що треба вимінати „руйнуючої повільної атомової кампанії на випадок війни і що Стратегічна Повітряна Команда мусить бути в спроможності наситити ворога впродовж кількох днів всякою зброєю, яку маємо під руками".

Комісія твердить, що великі бомбардувальники Стратегічної Повітряної Команди спроможні виконати напад кудибудь у світі з баз Злучених Держав. Одначе для цієї цілі, деякі бомбардувальні крила мусять бути приміщені закордоном і що заморські боєві бази мусять охороняти бомбардувачів. Такі бази були б потрібні теж для постачання опалу бомбардувальникам, чи то в дорозі до, чи з поворотом з їхніх цілей.

Палата ствердила теж постанову збройної служби відкрити старі бараки в Платсбурґу, у стейті Ню Йорк, призначені на базу повітряних бомбардувачів. Кошт такої відднови має виносити $36,261,000

Труман не стоїть на дорозі МекАртурові

Вашингтон. — Президент Труман заявив, що він, як верховний командувач, не хоче вжити свого авторитету, щоб спонукати ґенерала Доґлеса Мек Артура відійти на пенсію, заки він виголосить свою промову на Краєвій Републиканській Конвенції 7 липня. Це сказав президент на пресовій конференції, коли кореспонденти засипали його питаннями про політичну ролю генерала. Військові урядовці кажуть, що ген. Мек Артур порушить правила армії, які забороняють політичні виступи військовикам так довго, як довго вони не внесли зголошення, що переходять у відставку. Ген. Двай Д. Айзенгавер уже це зробив. Президент хоче вимінати всього, що робило б генерала Мек Артура мучеником в очах громадянства і тому він відмовився дати вияснення на запити про генерала.

Бандитський напад на готель в Ню Йорку

Ню Йорк. — Нечуваний, навіть в багатій на такі випадки хроніці Ню Йорку, бандитський напад доконано на готель Емерсон на західньому відтинку 75 вулиці. По третій годині вночі, до готелю увійшли три бандити, обсадили телефон, елевейтор й приймальню та послідовно грабували гостей готелю, що виходили з нього на ранні потяги. Жертвою зухвалих бандитів впало 25 гостей готелю. Свою акцію злочинці продовжували до 7 години ранку, після чого зникли. Злочинці виконували всі чинності готелевої служби, будили їх дзвінками, згідно з розкладом, а той, що обслуговував ліфт-елевейтор, грабував їх. Ограбованих, бандити відводили до кімнати, що знаходиться поруч з приймальним столом й тримали їх там під ключем. Перші в'язні впроваджені до тієї кімнати, були нічний дижурний й обслуговувач ліфту. Швидко кімната заповнювалась все новими в'язнями, серед яких не забракло й співачки, що над ранком вернулась з нічного клюбу. Їй негайно запропоновано увійти до кімнати, де вона застала велике товариство, багато мужчин були без штанів й вони не поділили її безжурного запитання про те, що за товариські сходини відбуваються там. Назагал здобич бандитів не була велика, бо лише 600 долярів готівкою та біля трьох тисяч в дорогоцінностях.

СЕНАТ УХВАЛИВ ПРОДОВЖЕННЯ КОНТРОЛІ ПЛАТЕНЬ, ЦІН І КОМІРНОГО

Вашингтон. — Основні економічні контролі, яких вимагає адміністрація президента Трумана для правильного ведення оборонних змагань ухвалив Сенат поновно 58 голосами проти 18, продовжуючи їх на вісім місяців. Контроля охоплює платні, ціни на продукти і комірне. Такі контролі продовжені до 28 лютого 1953, а інші до 30 червня 1953. До таких „інших" належить підтримка для бизнесовців, як малих так і великих, право призначувати матеріяли і площі та доми для оборонних потреб, вирішувати, які роботи мають першенство і управильнювати кредити для споживачів і власників реальностей.

У Палаті Репрезентантів банкова комісія ухвалила, щоб продовжити на рік, тобто до 30 червня контролю цін та платень і комірного, отже на чотири місяці довше ніж Сенат. Палатна комісія ухвалила на такий самий час, отже на рік контролю над приділом матеріялів і інші контролі, які саме ухвалив Сенат продовжити теж до 30 червня. Комісія ухвалила ще, щоб з початком липня поточного року вигасли всякі обмеження на кредити, введені адміністрацією під час необхідности. Єдине обмеження кредиту залишається при управильненні завдатків і часових сплат позичок, затягнених на доми й землю, одначе уряд ці постанови тепер хвилево зніс і дозволив на вільний кредит. Палатна комісія відкинула вимогу уряду, щоб знести поправку Кейпгарта, яка признає підприємцям і бизнесовцям право вимагати підвишку цін, відносно до змін життєвих відносин.

В РОЗГАРІ ПЕРЕДВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ

Сенатор Роберт А. Тефт (посередині), кандидат на республіканську президентську кандидатуру, стискає руки представникам стейтового Комітету Республіканської Партії з Ню Джерзі під час своїх численних вчорашніх зустрічей і конференцій в Ню Йорку

ТЕФТ ЗА ПРАВО САМОВИЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ВСІХ НАРОДІВ

Ню Йорк. — „Я вірю, що принцип самовизначення повинен бути застосований до всіх народів, не тільки у відношенні до т. зв. сателітів, які опинилися під владою Совєтського Союзу під час або після другої світової війни, але теж у відношенні до українців та інших народів, що входять в склад самого Совєтського Союзу" — заявив сенатор Роберт Тефт минулого четверга на окремій конференції з представниками американської чужомовної преси в готелю Варклей в Ню Йорку. Відповідаючи на низку запитів, сенатор Тефт, кандидат на республіканську кандидатуру на президента Злучених Держав, потвердив в основі тези закордонної політики, висловлені ним у відомій його радіопромові з Вашинґтону попередньої неділі, підкреслюючи такі засади: Принцип самовизначення повиннен бути застосований без виїмку до всіх народів. На базі чартеру Об'єднаних Націй кожний нарід повинен мати право вирішити свою долю по своїй волі. Все це сьогодні є більш академічним твердженням, бо він не бачить можливостей, як можна здійснити цю засаду сьогодні без війни зі Совєтським Союзом, якої він не бажає. Він теж є проти заохочування до отвертих повстань в Совєтському Союзі, бо це дало б совєтській поліції тільки нагоду до нового масового народовбивства, але навряд чи дало б відразу позитивний результат та здобуло поневоленим народам волю. Натомість сенатор Тефт є за тим, щоб вдержувати контакт та консолідувати підпільні рухи в Совєтському Союзі і допомогти їм „вдержувати дух спротиву серед своїх народів" аж до часу, як можна буде успішно постати проти Кремля. В цій справі він не вважає за відповідне висловлювати свою критику поведінки теперішнього уряду, бо він загально поінформований, що в тих справах ведеться відповідна акція, але її характер та розміри держаться в таємниці. „Голос Америки" — по думці сен. Тефта — не виконує своїх завдань так, як повинен і міг би. На дальші запити сен. заявив, що він є проти договору в Ялті і заступає думку, що цей договір повинен бути формально уневажнений. Коли мова про Польщу, то сен. Тефт вважає, що Злучені Держави не можуть бути зв'язані постановами договору в Ялті теж відносно західно-польського кордону з Німеччиною. Югославію маршала Тіта сен. Тефт в жадному разі не вважає за „вільну країну", а теперішні стосунки західних великодержав з Тітом мусять бути подиктовані тільки вищими військово-стратегічними міркуваннями. Дальше, сен. Тефт є проти міжнародних договорів проти народовбивства і конвенції в справі людських прав в теперішніх формах тих договорів. Натомість він піддержував би їх, якщо б вони були змінені або доповнені в тому напрямку, що в жадному разі не означали б встрявання у внутрішні справи поодиноких країн.

Після конференції, в якій від українців взяли участь Д. Галичин, А. Драган і М. Пізнак, речник сен. Тефта, колишній американський амбасадор до Польщі п. Бліс Лейн, додатково вияснив, що сен. Тефт є рішучо проти теперішньої американської т. зв. політики здержування большевизму, натомість він є рішучим прихильником думки, щоб Злучені Держави перебрали ініціятиву та перейшли до визвольної політики в закордонних справах.

Провідні втікачі складають „Хартію Вольностей"

Вільямсбурґ, Вірджінія. — Провідники втікачів, й вигнанців з своїх рідних країн у Східній Европі підписали в четвер „Декларацію з Вільямсбурґу з 1952 р.", у якій зобов'язалися привернути права людини й політичні вольності у випадку, якщо в їхніх країнах будуть скинені комуністичні уряди. Документ ґарантує право публічного судового поступування, охорону проти хвилевого затримання дії законів або проти виконування законів всупереч волі населення і підтримує право втішатися життям, свободою й приватною власністю. Владу уряд дістає від народу й ця влада має бути вжита для народу, як сказано в документі.

Цей документ підписали представники вигнанців з Альбанії, Чехословаччини, Естонії, Угорщини, Латвії, Литви, Югославії, Польщі, Румунії й Болгарії. Про цю декларацію сказав колишній підсекретар стейту Адольф А. Берлі, що це він кладе „новий і світлий шлях для сотоок мільйонів народу в Середній Европі так, наче б він потверджував вольності й права тих народів самої (американської) країни". Заки представники вигнанців підписали декларацію, вони зібралися в університетській залі, як Краєвий Комітет Вільної Европи під проводом адм. Гаролда Б. Міллера.

УСПІХ ДОСВІДНОЇ ПЛАВБИ КОРАБЛЯ „ЮНАЙТЕД СТЕЙТС"

Нюпорт Нюз. — З досвідньої плавби сюди повернувся найбільший пасажирський корабель ЗДА, що недавно був спущений на воду й ще своїм обладнанням перевищує найкращі кораблі, включно й корабель „Квін Мері", що досі мала „блакитну стрічку", як найшвидший корабель у світі. Тепер первенство „Квін Мері" загрожене, бо в досвідньім плаванні американський корабель виявився швидшим на 2 морські вузли від своєї суперниці. Перший рейс нового корабля сягав лише 150 миль, але цього було досить для пороблення різних спостережень щодо його обладнання і швидкости.

АЧЕСОН НА КОНФЕРЕНЦІЇ З АМБАСАДОРАМИ В СПРАВІ НАРАД ЧОТИРЬОХ ПОТУГ

Вашингтон. — Секретар стейту Дін Ачесон закликав амбасадорів Британії й Франції на нараду, щоб порозумітися над спільною відповіддю трьох Західних країн на ноту Совєтського Союзу в справі з'єднинення Німеччини. Він зробив це тому, що звідомлення з Лондону й Парижу вказують на охоту згаданих двох европейських країн зійтися на конференцію Чотирьох Потуг, отже й Совєтського Союзу, одначе не на підставі умов, виявлених Західними країнами в останній спільній ноті до Москви. Зате американський секретар стейту сильно обстоює ці самі умови, як це заявив Ачесон британському амбасадорові Оліверові Франксові й французькому амбасадорові Анрі Бонне. Наради в бюрі Ачесона продовжалися від год. 4:15 до 5:25 сполудня в четвер. Поскільки відомо, обидва амбасадори не мали жадної суперечки, а урядовці департаменту стейту твердять, що не було „основних непорозумінь між трьома урядами в справі коференції Чотирьох Потуг, очевидно, якщо будуть сповнені деякі вимоги".

Ці вимоги були подані в ноті Західних Трьох Потуг з 13 травня. У тій ноті було сказане, що конференція з Совєтським Союзом буде присмлива тільки тоді, коли прийде до згоди на створення безпартійної комісії для вивчення умов на вільні загально-німецькі вибори і то щойно після того, як комісія переведе повне слідство. Інформації, які дійшли до відома Волтера Вагонера, вашинґтонського кореспондента щоденника „Ню Йорк Таймс", виявляють, що ніхто з трьох дипломатів на конференції Ачесона не погодився на наради на підставі виключної пропозиції Совєтського Союзу.

ЧЕРВОНІ ПОЛОНЕНІ МИРНО ВИКОНУЮТЬ ДОРУЧЕННЯ АЛІЯНТСЬКОГО КОМАНДУВАННЯ

Кодже, Корея. — Після кривавого і безуспішного спротиву одного великого табору червоних полонених на острові Кодже проти акції аліянтського командування, — скерованої на розбиття великих таборових бльоків на менші, полонені в інших таборах на тому острові тепер вже без спротиву та мирно виконують доручення команди табору. Вчора переведено в той спосіб евакуацію двох дальших таборів і полонені в повному порядку та співаючи свої військові пісні виконали вказівки аліянтського командування. В признанні їхнього послуху, аліянтський командант ген. Ботнер наказав своїй сторожі віддати військову честь полоненим в перемарші. Акція реорганізації таборів мирно продовжується. На заломання спротиву полонених вплинула рішучість аліянтського команданта, який слізними гранатами, вогнеметами і багнетами наказав зламати спротив комуністичних фанатиків в одному з великих бльоків в таборі. Попереднього дня в одному з таборів знайдено 15 жахливо змасакрованих трупів полонених, — яких комуністи вбили, підозріваючи їх у відступництві від комунізму. Московська правда посередньо потвердила ці комуністичні злочини в кореспонденції якогось А. Ткаченка, який пише, що полонені на Кодже „здемаскували і гостро покарали підставлених їм агентів Чіян Кай-ші та Сінгмана Рі."

Аліянти потверджують своє кінцеве становище в переговорах в Кореї

Токіо. — Голова аліянтської делеґації на переговорах в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї, ген. Гаррісон, заявив комуністичним представникам щераз рішучо і категорично, що вони не можуть очікувати будь-яких дальших концесій від теперішнього становища аліянтів, та що комуністам, якщо вони справді бажають собі перемир'я, не залишається нічого іншого, як тільки прийняти останні аліянтські компромісові пропозиції з 28-го квітня. Після того, як комуністи не запропонували зі свого боку нічого нового, ген. Гарріман знову пригадав їм, що він не бачить жадної потреби продовжувати сесії кожного дня. „Я говорю вам просто і остаточно, що ви не можете очікувати жадних дальших концесій; ви можете заощадити багато цінного часу та досягнути перемир'я в кожній хвилині простим признанням того факту та прийняттям наших кінцевих і невідкличних пропозицій з 28-го квітня" — попередив червоних аліянтський представник. Проте, переговори відложено до чергового дня.

38 мільйонів на допомогу нерозвиненим країнам

Об'єднані Нації, Н. Й. — Об'єднані Нації приготовляються в 1953 р. видати 38,200,000 долярів на допомогу недорозвиненим країнам, як виходить з проєктованого бюджету, що обіймає 475 сторінок. Ці видатки будуть здійснюватися в таких окремих агенціях при ОН, як Світова Організація Здоров'я, Сільсько-Господарська і Харчева Організація, Міжнародна Організація Праці та Виховна, Наукова і Культурна Організація при ОН (ЮНЕСКО). В цьому, 1952 р., ОН видали на цю саму ціль коло 30 мільйонів долярів. Між іншим, з цієї допомоги скористала Індія, де 100,000 акрів „тигрових джунґлів" у підніжжя Гімалаїв перемінено в управну ріллю. В Сіямі (Тайланді) ЮНЕСКО допомогла зорганізувати кращу виховну систему, на Яві за допомогою ОН ізраїльські експерти могли студіювати систему використовування внутрішніх вод для збільшення плекання риб, щоб з неї можна було скористати на Середньому Сході. Також окремі місії з недорозвинених країн мали нагоду звиджувати ЗДА, Англію та Голяндію, і запізнатися з системою каналів та водних споруд в цих країнах.

Порозуміння між гуками й американськими червоними

Сан Франсіско. — Філіпінська й американська влади відкрили таємне порозуміння між комуністами в Злучених Державах і комуністичними ґуками на Філіпінах, як це виявив філіпінський секретар оборони Рамон Маґсайсай. Він сказав, що перехоплено шифровані листи, пересилані повітряною службою, яка працює між Манілею й Сан Франсіском. Інші письма були пересилані з Гон. Конґ або з Европи до Манілі теж літаками. Тепер іще йдеться про розшифрування передаваних комунікацій. Філіпінський секретар оборони поїхав з Сан Франсіско до Вашингтону, де він обговорює різні справи з президентом Труманом і секретарем оборони Ловетом, як теж і з іншими верховними урядовцями.

АМЕРИКА КУПУВАТИМЕ ЛІТАКИ В ЕВРОПІ

Гааґа, Голандія. — Уряд Злучених Держав поінформував уряди західно-европейських країн, що він в рямках своєї програми взаємної безпеки і озброєння готов замовляти готові літаки в европейських фабриках. Це рішення вважається дуже важливим і корисним для европейських членів Атлантійського Пакту Досі Злучені Держави замовляли в Европі найвище частини літаків або переводили в европейських варстатах ремонти своїх літаків. Про це рішення Злучених Держав поінформував вчора уряд Голандії заступник европейського шефа американської Адміністрації Взаємної Безпеки, Вільям Г. Дрейпер. Голандія, маючи три великі заводи, які продукують або можуть продукувати літаки, є одною з тих европейських країн, що може виконати замовлення на готові літаки. Того роду політика має величезне значення для европейських країн, бо з одного боку вона відкриває для них нові можливості здобуття так дуже потрібної для них долярової валюти, а з другого боку може серіозно причинитися до дальшого оживлення їхньої індустрії й тим самим до загального господарського розвитку і піднесення. Европейські країни переконані, що вони мають всі технічні можливості вповні забезпечити американські збройні сили відповідною зброєю і устаткуванням, якщо тільки матимуть на це відповідні фонди. Рівночасно головна квартира американської авіяції у Вісбаден в Німеччині повідомила, що вона вже замовила у французьких фабриках літаків частини для боєвих турболітаків на загальну суму 4,000,000 долярів.

ОН звертаються до Еспанії в справі безпеки

Об'єднані Нації, Н. Й. — Об'єднані Нації ще 1946 року на Конференції в Сан Франсіско нап'ятнували еспанський уряд ген. Франко як — „фашистівський" та прийняли резолюцію, яка взивала зірвати дипломатичні зв'язки з Еспанією. Але 1950 р. прийнято резолюцію, яка не забороняла Еспанії бути членом деяких окремих аґенцій ОН. Тепер на Комітеті Збірних Засобів ОН, ЗДА поставили домагання, щоб Еспанію поставити на лісті тих держав що не є членами ОН, а бажали б причинитися до збільшення збірної безпеки світу проти агресії. Проти цієї пропозиції заявився совєтський бльок. На цій лісті були 22 держави, між ними Західна Німеччина, Японія і всі ті держави, що проти їхнього прийняття до ОН виступали Совєти. На цій листі не було Еспанії, але представник ЗДА, Гардінґ Ф. Банкрофт, запитував, чому воно так, а заступник ген. секретаря Триґве Лі відповів, що Секретаріят ОН не може звертатися до Еспанії, бо ОН заборонили це робити ще 1946 року і тепер треба б окремої на це ухвали. Не було спротивів проти пропозиції представника ЗДА і звернення до Еспанії в справі збірної безпеки вишлють і еспанському урядові.

Негру закликає Азію бойкотувати війну

Ню Дельгі, Індія. — Прем'єр міністер Негру виголосив в індійському парляменті промову, в якій взивав азійські країни, щоб вони бойкотували війну, що б не сталося в світі. „Я бажав би, заявив прем'єр, щоб азійські держави заявили всім войовничим народам, що вони не приступлять до війни". В своїй промові заторкнув Негру конфлікт південно-корейського президента Сінґмана Рі з парляментом та заявив, що, підтримуючи Рі „ОН підтримує те, проти чого Об'єднані Нації повинні б виступати". Відповідаючи на закиди опозиції, головно комуністів, прем'єр Негру підкреслив, що його уряд не „заставив" Індію ЗДА, коли приймав допомогу від ЗДА, Британії та інших держав Заходу, бо ця допомога зовсім не обмежувала ані внутрішньої ані закордонної індійської політики. „Я не бачу найменшої причини рвати наші зв'язки з англо-американським світом, бо ці наші зв'язки приносять нам велику користь, і не обмежують нашої свободи діяння". Індійська політика має: 1. не допустити до війни, 2. не вступати до війни, 3. задержати таке становище, щоб Індія кожної хвилі могла причинитися до перервання війни. Негру ще додав, що Індія була „невтральна" в дотеперішній „холодній війні", бо вона не хоче потурати взаємним обвинуваченням одного проти одного.

АНГЛІЙСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ЗА ПРИЙНЯТТЯ ЧЕРВОНОГО КИТАЮ ДО О.Н.

Лондон. — Лейбуристська Партія Британії в новому змаганні за владу в країні проголосила декларацію в справах закордонної політики, закликаючи до відрочення справи ратифікації мирового контракту з Західною Німеччиною та заповідаючи, що на випадок здобуття влади в країні вона домагатиметься прийняття комуністичного Китаю до Організації Об'єднаних Націй. Ці нові напрямні в закордонній політиці будуть базою краєвої лейбуристської конференції найближчої осени і їх вважається дальшим зворотом партії на ліво в користь відомого опозиційного лідера між самими лейбористами, Онеріна Бевана. Ця декларація є рівночасно відзеркаленням завзятого змагання за владу між самими лейбуристами. Між іншим, кілька днів тому в лейбуристському тижневику „Ди Трибюн" появилася стаття Бевана, в якій він, крім оборони націоналізації, перестерігає лейбуристську партію, щоб вона не входила в жадну коаліцію та в жадному разі не відступала від своїх соціялістичних принципів. Ці твердження викликали широкі коментарі, бо нікому не відомо, щоб лейбуристам хтонебудь пропонував коаліцію і вже цілком певно не робила і не думає робити їм таких пропозицій урядова тепер Консервативна партія, очолювана Винстоном Черчилем. Тепер в своїй закордонно-політичній декларації лейбуристи знову підкреслюють можливість і потребу порозуміння зі Совєтським Союзом, заявляючи, що жадна нагода на таке порозуміння не повинна бути пропущена. Висловлюючись в користь прийняття червоного Китаю до ОН, лейбуристи рівночасно говорять про „справжню травестію, що в імені Китаю говорить в ОН представник режиму Чіян Кай-ші". В декларації в дальшому підтримується принципи Об'єднаних Націй, піддержується засади Атлантійського Пакту і европейської єдности, хоча інтереси британської спільноти народів ставиться на першому місці. Крім того, лейбуристи підкреслюють теж вітальну важливість для Британії її найтіснішу співпрацю із Злученими Державами Америки.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on May 29, 1952 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

В ТЕНЕТАХ ШОСТОЇ КОЛОНИ

В цілому вільному світі підноситься сьогодні щораз більше голосів перестороги, що корінь сьогоднішнього напруження в світі та загрози нової воєнної пожежі лежить щонайменше в однаковій мірі в комунізмі і традиційному російському імперіялізмі. Історики, що користуються дослідами і оригінальними джерелами та очі і уми яких не засліплені більмом всіх відтінків російської імперіялістичної пропаґанди, доводять найбільш речевими і переконливими арґументами, що справжнім прокляттям людства в останніх століттях був з одного боку німецький мілітаризм, який вже не існує, а з другого російський імперіялізм, який сьогодні збільшився до найвищих меж, бо поширився на весь світ. А найкращі знавці теперішньої совєтської дійсности та величезна маса самих її недавніх жертв наводять безсумнівні докази, що теперішній російський комунізм це ніщо інше, як тільки найбільш загрозлива відміна російського фашизму та імперіялізму, бо підступними гаслами інтернаціоналізму знаходить собі сліпе знаряддя та „собсрателів землі русской" серед всіх інших народів.

Це істини, яких ніхто не може заперечити та які дійшли вже до свідомости багатьох відповідальних державних мужів. Цю істину потвердив перед роком теж державний секретар Ачесон, говорячи про 500-літній російський імперіялізм, спадкоємцем і найбільшим реалізатором якого є сьогодні червоний Кремль. Численні знавці теперешнього політичного положення, як теж деякі стратеги теперішньої психологічної і евентуальної „гарячої" війни звертають Америці та іншим вільним країнам увагу, що найбільшою перешкодою для здійснення плянів Кремля на завоювання світу є визвольні рухи поневолених Москвою народів взагалі, а українського зокрема. „Ахілева п'ята Кремля", „ідейна атомова бомба" і тим подібні назви надано цим визвольним рухам, закликаючи Америку та інші вільні країни, щоб вони, власного рятунку ради, дали цим рухам всю можливу політичну, моральну і матеріяльну допомогу.

Здавалося б, що ці істини повинні пробити вже навіть найтвердшу верству забріханої імперіялістичної російської пропаґанди, що ці істини повинні вже розвіяти створювану століттями російську леґенду та відкрити очі „урбі ет орбі" на страшну дійсність.

Але до цього, виходило б, ще не так близько, як могло б здаватись. В світі, і зокрема в Америці, діє ще могутня шоста колона російського імперіялізму, яка майже рівночасно та рівнобіжно з такою ж імперіялістичною червоною п'ятою колоною намагається за всяку ціну та всілякими брехнями і підшептами вдержати ту російську леґенду та врятувати створену розбоєм і насильством імперіялістичну тюрму народів. Ця біла шоста колона, подібно як і комуністична п'ята колона, закинула свої тенети і все ще ловить на них всіляку, малу і велику рибу, від малоросійських федералістичних холуїв починаючи, а на відповідальних державних мужах кінчаючи.

В останньому часі, для точности: 18-го травня, трапилась ще одна з багатьох імпрез для оборони російського імперіялізму. В тому дні відбулася зустріч і розмова представників відомого „Американського Комітету для Визволення Народів Росії" та т. зв. Російського Народного Руху (Движенія). В розмові взяли участь адм. А. Кірк, мр. Таусенд і мр. Вільямс від Комітету та професори Грабовський, Константиновський, Курганов, Смирнов і Спасский від РНД. Мова зайшла про майбутню долю російської імперії та про теперішню радіопропаґанду. Відповідаючи на запит, адм. Кірк заявив: „Я вважаю, що пропаґування розчленування Росії було б шкідливе для справи (інтересно для якої — прим. Ред.), та що це було б тільки на руку Сталінові, і я сподіюсь, що керівники радіостанції оминатимуть таких передач". Правда, мр. Вільямс відразу додав, що в таких передачах треба теж оминати „ідеї єдиної неділимої Росії", але це справи не змінює.

Виникає запит: в чиєму інтересі і для добра якої справи Америка мала б промовчувати або неґувати у відношенні до поневолених народів свій основний принцип волі? Чи на те, щоб не зразити собі 90,000,000 росіян, які не спромоглися на жадний визвольний рух проти Сталіна, які становлять базу комуністичного режиму та комуністичного імперіялізму і які під час другої світової війни видали Власова, що боровся проти аліянтів на західному фронті? Чи може російським еміґрантам залежить на тому, щоб по боці Америки і вільного світу не стало 110,000,000 не-росіян, які вже принесли гекатомби жертв в боротьбі проти Кремля і сьогодні становлять його „Ахілеву п'яту"?

ЯПОНІЯ НА РОЗДОРІЖЖІ

Події, що відбуваються в Японії, говорять про знаменні внутрішні процеси, що нуртують у цій непорушній, як загально видавалося, країні вишневого цвіту та сходу сонця.

Півтора місяця тому, грізним знаком нового у японськім патріярхальнім народі були криваві події під час святкування першого травня у Токіо. Світлини принесли образ багатьох тисяч японської студентської молоді, що зі співом революційних пісень, взявшися під руки, широкими рядами маршувала під імператорський палац, щоб ще раз зневажити найвищого носія гідности свого народу.

Світлини виявили й зневаження білої раси, бо ж були побиті білі, а багато їхніх авт перекинено й підпалено. На світлинах — тіла японських поліцаїв та демонстрантів, що лежать на опустілих по бійці вулицях, серед покинених черевиків, сандалів, капелюхів та палиць. На світлинах дим від газових бомб, роздерті криком обличчя, підняті п'ястуки та кров, що спливає по поранених чолах. Знайомі і призабуті вже картини вуличних боїв, що, як видавалося, неможливі у Японії. Вони тепер стали там можливі й в них вияв величезних змін, що можуть заважити на бігові близьких історичних подій.

Кілька тижнів тому, Японія була знову сколихнена кривавими комуністичними демонстраціями, що відбулись не лише в столиці, але й в багатьох інших містах й які були не менш криваві, як першотравневі демострації в Токіо. Виявляється, що відроджена самостійна Японія має перед собою великі труднощі внутрішнього характеру.

Про цю відроджену Японію помістив опис, у поширеному французькому журналі „Франс Ілюстрасіон", спеціяльний кореспондент цього журналу в Японії Поль Муссе. Гострий спостерігач, Муссе подає багато завваг, що відбігають від втертого уявлення про Японію, як країну, що беззастережено стала на шлях демократії в західнім розумінню цього слова.

Навпаки, цей журналіст виносить враження, що сім років окупації нівчому не змінили ритму життя країни Сходу Сонця. Зате ці сім років внесли обниження позему життя країни й принесли почування небезпеки. Велика частина країни, як південна частина Сахаліну та Курильські острови, опинилися під володінням Росії і це наносить великі матеріяльні й моральні кривди населенню. Охорона головних островів, з уваги на близькість ворога, виразно невистачальна. Так, у Гоккаїдо, де було колись п'ять японських дивізій, тепер знаходиться лише одна американська. А саме тепер цей, вулканічного походження, острів, вкритий двісті днів в році снігом, знайшовся в несподівано близькому сусідстві з заправленими до зимових воєн російськими залогами. Таке, й подібні положення не викликають почування безпеки, а навпаки, спричинюють недовір'я до тих, хто взяв на себе захист країни.

Нехіть до чужинців все зростає в народі, що недоїдає, що позбавлений багатьох речей, необхідних для його розвитку й що в своїй масі, все ще не порушив традицій минулих років.

Матеріяльні втрати, що їх дізнала Японія під час минулої війни величезні. З п'ятьох мільйонів вояків, одинадцять відсотків загинуло. Міста, після трьох років бомбувань, понищені або погоріли, за вийнятком Кйото, що його протеґувала Фундація Рокефелера. Ці розбиті міста, як і знищене атомовою бомбою Гірошімі, не можуть швидко зникнути з пам'яті населення.

Американці запевняють, що японці „пробудились для політичної мудрости", що „подих свободи відчувається з одного до другого кінця країни". „Японці не забудуть нашого навчання свободи", — запевняє один високий цивільний урядовець, приділений до „Верховної Команди".

Проте, за думкою француза, японці, по сімох роках окупації, виявляються ще менш замериканізовані, як американці зяпонізовані. Не змінюють справи й сотки вояків, що поодружувалися з японками й інші сотки, що живуть з „жовтими дівчатами". Цих соток замало, а велика більшість американців залишає Японію з дуже поверховними спостереженями й уявленнями про цю країну.

У світі, від часу закінчення війни з Японією, ціни підносяться. Це б'є по Японії, — країні низьких продажних цін і знижує життєвий рівень її мешканців. Автор наводить кілька яскравих прикладів надмірних зусиль, що їх мусять перебороти середні японські родини, щоб затримати допускальний позем свого щоденного життя.

У дорожнечі, за переконанням звичайного японця, знову винні чужинці, до яких ставлення місцевої влади починає бути придирливе. Уночі поліція затримує французьке авто, що в ньому, між іншими пасажирами, був і автор нарису. Не допомогла й досконала японська мова одного з пасажирів. Розпитування відбувалося дуже нечемним тоном і висловами. Безсумнівні документи чужинців досліджувано побільшуючим склом. Настрій поліцаїв змінився на користь затриманих після того лише, коли виявилося, що чужинці, то французи. А Франція, під час другої світової війни, офіційно не воювала проти Японії.

Оцінки французького кореспондента, можливо, неміродайні, поскільки йшло йому головне окреслити взаємовідносини Японія — ЗДА. Але його враження можуть мати свої підстави. Численні світлини підверджують хвилювання, що охоплює все більші прошарки населення Японії.

По роках своєї найбільшої могутности, Японія пережила глибокий занепад, зв'язаний навіть з втратою самостійности. Привернення політичної самостійности не привернуло давної економічної незалежности й економічного панування на сході.

Вільна країна має перед собою непосильні труднощі. Легко свободу використати для неґування чужих впливів. Тяжче буде звернути усю енерґію працьовитого й талановитого народу на щиру співпрацю з іншими, дійсно вільними народами. Для того насамперед треба відчути внутрішній зміст свободи, а не сприймати її лише як звільнення, яке дозволяє зневагу інших рас та зневагу своїх недавніх святощів, що помітно в майже щоденному побуті японської інтеліґентської молоді.

Тому багато японців прагнуть сховатися за „Ямато Дамаш", — давній дух їхнього народу, що ними керував століттями. Але діти вже не йдуть за батьками й жінки за чоловіками.

Перед зрушеним поколінням нової Японії небезпека гасел брехливого Кремлю. А перед її урядом завдання, як виживити 80 мільйонів населення країни, позбавленої своїх колоній і земель, де вложено безліч багатства і праці попереднього покоління. І чи не буде для Японії спокусливим виходом відновити голосний клич з 1941 року, що Азія для Азіятів? Але теперішня Азія не є Азією з 1941 року. Ця решта Азії, включно з недоступним Тибетом й країнами, що ще офіційно належать до впливів „Заходу", задивлена в Москву, — в історичного ворога Японії.

Тарас Ліськевич

ПЛАСТОВИЙ ВІДДІЛ УНС.

В 133 ч. „Свободи" передовиця була присвячена проблемі нашої молоді. Коли в першій частині статті йдеться про тут роджене і в силу різних обставин повільно затрачуюче своє українське обличчя молоде покоління, то друга частина говорить про завдання супроти дітей новоприбулих іміґрантів. Проблеми, порушені в статті, не нові, бо — як стверджує автор — вони від 25 літ обговорюються в пресі і на конґресах. Залишаючи на боці справу тутродженої молоді, хочу заторкнути проблему збереження для української справи новоприбулих дітей.

Не дасться заперечити, що в цій справі було написано і сказано вже дуже багато, вже на всі можливі способи обґрунтовано, чому нам треба зберігати українського духа у вихованні наших дітей і в який спосіб це переводити. Але що зроблено конкретно в тому напрямі? Скільки тисяч було відведено нашими центральними установами на практичну виховну роботу? Хто поінтересувався досі ближче бюджетами організацій для виховання молоді?

Прикладом може служити Пластова Організація. З приїздом перших родин було здійснено постанови Головної Пластової Старшини про продовжування на терені Америки діяльности Українського Пласту. В розмірно скорому часі зареєстровано (інкорпоровано) статути організації і створено в ЗДА і Канаді сітку пластових станиць. Почалася мозольна, щоденна праця. Тут і там про Пласт були вміщені замітки й статті, підкреслювано ролю Пласту в збереженні нашої молоді. Але з фінансовою допомогою ніхто не поспішав. А прецінь усім, хто колинебудь цікавився молодечими організаціями, відомо, що виховання молоді вимагає великих фінансових жертв. Вдержати відповідні домівки для молоді, видавати журнали, скомплетувати бібліотеки — це вже вимагає поважного вкладу гроша. А що вже говорити про такі витрати, які потягає за собою влаштування осель і таборів для молоді! Який це важний засіб у вихованні молоді — відомо всім. Ніяке товариство, залишене тільки на свої сили, не може дати собі фінансово ради. Що ж, що маєте до диспозиції фахових, ідейних виховників — коли вже справа домівки в багатьох осередках це проблема не до розв'язання без більших витрат. А одиноким джерелом доходів Пласту являються вкладки і пожертви самих пластунів і тут чи там оснований уже кружків Пласт-Прияту.

Та все це не вистачає. І от у шуканні дальших джерел доходів, пластуни-сеньйори рішили створити Відділ УНС, який був затверджений Головним Урядом і одержав ч.: 472. В чому суть цього Відділу? У відміну до інших Відділів УНС — врядники Пластового Відділу працюють без жадної винагороди, а всі оплати і премії, що їх виплачує Централя, ідуть на створений при відділі „Пластовий Видавничий Фонд", який має допомогти в безперебійній появі юнацького („Молоде Життя") і новацького („Новак") журналів.

Чи можна мати заміти супроти таких замірів організаторів Відділу, до якого переходять пластуни-сеньйори і прихильники пластового руху з цілої Америки? Виглядало б, що ніяких замітів не може бути. Та все ж на протязі перших місяців праці Відділу — доводиться нам зустрічати деякі застереження. Найважче з них — це закид розбивання інших Відділів через перехід членів-пластунів до нас, й зразу як додаток до того стара пісня: „новозашельці" розбивають те, що „старі" іміґранти збудували тяжким зусиллям впродовж десятків років. Які безпідставні оба закиди! Перехід кількох членів з деяких Відділів в ніякому разі не може заважити на долі тих Відділів. А закид розбивання УНСоюзу вже зовсім нелогічний. Ми ж бо створили Відділ УНС тому, щоб нав'язати тіснішу співпрацю зі „старою" іміґрацією. Ми не творимо ніякого нового обезпеченевого товариства, ми влилися організовано в рямці існуючого і, ненарушуючи його статуту, хочемо тільки використати можливості здобути фонди не для себе особисто, а для загально-громадської справи. Як нові іміґранти, ми болючіше відчуваємо брак зв'язку з Краєм і хочемо зберегти для нього наших дітей. Це отже не повинно викликувати виступів проти нас, а радше повинно започаткувати широку акцію серед загалу членства УНС для фінансовання такої доброї справи. Ми не бачимо за собою жадних промахів супроти „старої" іміґрації, супроти інших відділів УНС через оснований нашого Відділу.

І може тепер, коли цілі і завдання нашого Відділу будуть ширше знані, перешкоди, що на них натрапляємо в щоденній праці, зникнуть. А в недалекому будучому знайдуться напевно такі відділи УНС, що чинно допоможуть нам у важливій роботі. Коли б так на найближчих сходинах Відділів подумати про висилку кількоро з-поміж обезпечених у Відділі дітей на кошт Відділу на літні оселі чи табори! Спеціяльно коли йдеться про багатодітні родини, які часто не можуть самі покрити коштів. Чи не було б це практичне переведення думок, згаданої на початку статті в 133 числі „Свободи"? „Молодь наше будуче" — деклямуємо при кожній нагоді, то ж спільно до діла над збереженням отої молоді!

Антін Орликовський

ЩЕ ОДНА НЕРОЗВ'ЯЗАНА ПРОБЛЕМА СХОДУ

Визвольна політика народів Росії, оперта на співробітництві між цими народами по цей світу, чи не забула або не злегковажила ще одної цікавої, політично і господарсько важливої проблеми, що по закінченні другої світової війни почала народжуватись в еміґраційних колах російської національної групи.

Від 1948 року постала група, зложена з руських (по-рос.) „русских", що хоч говорять цією самою мовою, що росіяни московської та рязанської земель, однак вороже наставлених до російського — точніше московського імперіялізму. Бажанням цієї групи є включити себе в ряди поневолених народів, що змагають до власних самостійних держав.

Ця невеличка група людей, зложена нині головно з науковців — стала на плятформу оборони інтересів справжніх „русских", які свій корінь знаходять не в слов'яно-фіно-татарському походженні, а в чисто слов'янському (як вони твердять), великого колись північно-слов'янського племені словінців, що в 8-9 ст. опанували землі над р. Ловаттю-Волхов біля Ільменського озера, в просторі Валдайської верховини, інакше кажучи, між озером Чудським (по-естонськи Пейпус) на заході, оз. Білим та р. Шексною на сході; Ладогою та Онеґою, р. Невою та Фінською затокою на півночі і по етнічний нині кордон білорусів (Апочка-Великі Луки-Білий) на півдні.

Це колись значне плем'я, часто згадуване в літописах та всіх історіях Сходу Европи біля 860 р.р., створило було визначну власну державу із столицею в Новгороді Великому.

Відмінно від усіх державних форм правління слов'янських держав (монархічної форми) Велика Новгородська держава, по розколі Великої Київської Держави Ярослава Мудрого 1054, стала від 1130 року окремою державою-республікою, тобто унікатом по цьому виді державного правління в Европі. Та відмінно від інших суміжних держав монаршої влади Новгородська республіка — „Господин Великий Новгород" мала демократичні закони. Імперіялізм Оттонової Німеччини, Візантії чи навіть до певної міри й Київської Руси був чужий республіці Новгороду, що була майже виключно торговельною державою.

Відомо з історії про політичні та торговельні зносини Великого Новгороду з усім майже культурним Заходом: Данією, Німеччиною (німецькими ганзейськими містами), Польщею, Балтійським Орденом, не кажучи вже про торгівлю з Київською та Полоцькою Руссю чи по 1300 роках з малим ще тоді Московським князівством.

Історично знаменний ще й той факт, що Новгородська Держава почала своє існування чи не раніше від Київської Руси (спираючись на варяжкій теорії поставання державних організмів у Східній Европі) та перевищила своїм існуванням і Київську княжу великодержаву 862-1240 р.р. і Галицько-Волинську 1064-1349 р.р. та Полоцько-Білоруську, що занепала десь біля 1240 р.р., проіснувавши аж до 1479 р., тобто на протязі 618 років. Новгород як держава зафіксувала себе додатньо в історії Европи, не лишаючи по собі ні прикмет імперіялізму, ні насильства, ні грабежі, ні поневолення, а вклала в історію світової культури: літописні твори, церковні книги, державні та торговельні акти, листи, монети, далі власну архітектуру (Новгород, Стара Руса, Псков). В історію господарства дав Новгород: урухомлення чи не першої торгівлі та плавби в Скандінавію, Ґотлянд, Німеччину по Балтику на спілку з тодішньою володаркою

(Закінчення на стор. 3-ій)

Иосип Сірий

ОКСАНКА

(Спогад з визвольних змагань України)

(4)

— Адьютант, а не нянька ... — поправив усміхаючись Харченко.

— Не хочу адьютанта.

— Чому?

— Бо не хочу. Але ходім, бо до нашого ясеня ще далеко.

Вони йшли лісом. В тіні старих дерев відчувався приємний холодок. День заповідався гарячий.

— Як ви думаєте, панно Оксанко, — почав Харченко, — що було б, коли б ви, оттак, несподівано закохались?..

— Такого зі мною не може бути.

— Чому?

— Тому, що я не уявляю собі, як то можна несподівано закохатись.

— З першого погляду.

— Це так говориться ... Насамперед треба людину добре пізнати. От так, як мої птахи і звірята ... Ви думаєте, вони відразу так до мене підійшли ... О, ні, вони довго до мене приглядались, вони хотіли вичути, чи я лиха чи добра, чи я їм не зроблю кривди ... Ген, ген згодом вони прив'язались до мене, а я до них ... і тепер ми великі приятелі.

— То інша річ. Коли мужчина подобається жінці або навпаки, то тут крім симпатії, головну ролю відіграє природний потяг, це діється мимо волі обох, само приходить.

— Я того не знаю.

— Можу вам признатись, що до Хрипалич я теж того почуття не знав ...

— Що ж сталось в Хрипаличах?

— Скоріше, що сталось біля Хрипаличів, над водою ... над Лутою. Там я побачив водяну царівну ... і сталося.

Через доріжку перебігло дві дикі сарни. Затримались і з боязкою цікавістю приглядалися до людей.

— Це мої!, — крикнула Оксанка, — зачекайте, я зараз.

Вона пішла назустріч до сарн. Сарни стояли і приглядались. Оксанка пошарила в кишенях і вийняла шматок хліба. Вони, побачивши цей, добре їм знайомий, рух, почали наближатись. Оксанка простягнула до них руку з хлібом, — несміливо діткнулись руки і почали їсти. Вона гладила їх голови і пестила шиї, потім нагнулась і поцілувала ближчу в мордочку, друга підійшла і почала тертись головою об ноги дівчини.

— Ми йдемо далі, мої козулі, ходіть з нами, я ще маю для вас багато хліба, — з цими словами погладила їх і пішла в бік Харченка.

Сарни спочатку рушили за Оксанкою, але побачивши Харченка затримались.

— Не хочете з нами, боїтесь, — промовила Оксанка, — то як знаєте ...

За кілька хвилин вийшли на поляну і побачили, зваленого бурею, величезного, ясеня. Він лежав посеред поляни. Падаючи поломав багато дерев і собою зробив цю галяву. Кругом вже поросла трава.

Місце було гарне і затишне.

— От ми й прийшли, — задоволено сказала Оксанка. Дістаньте з торби килимчик, розстелимо та сядемо щось попоїсти.

Мабуть вже голодні?

— З приємністю попоїм, коли дотримаєте мені товариства.

— Очевидно. Я теж голодна.

Харченко витяг килимчика, а Оксанка розстелила його на траві.

— Оце буде наш стіл, — пожартувала Оксанка. Хліб, холодне м'ясо, пиріжки, а оце в баньці квас, роботи бабці, чудовий, — п'єш, і ще хочеться.

— Шкода, що не маю фотографічного апарату, щоб зафіксувати такий гарний образ, який зараз бачу. Так це ж просто рай ... Але я зафіксую цей образ в пам'яті ... до смерті.

— Коли я королівна, то це моє королівство, — і вона показала рукою навкруги себе. Тут гарно?

— Так!

— Я б ніколи в життю не хотіла розстатись з моїм лісом і моїми лісовими приятелями.

— Мене теж зараховуєте до своїх приятелів?

— Вас, пане поручнику?.. Оксанка завагалась.

— Говоріть до мене, пане Миколо, так ліпше.

— Ви так думаєте?

— Адже ж я кажу вам „панно Оксано".

— Згода, пане Миколо. Бачите, мені тяжко відповісти на ваше питання, бо серед людей я ніколи не мала і не шукала приятелів. Людей мало бачу тут, мені ж найліпше приятелюється з моїми птахами та звірятами, — то правдиві і щирі приятелі ... От хоч би мій Моко ...

— Але ж, панно Оксано, я вам нічого злого не зробив.

— Я вас не відкидаю з мого приятельства ... Ви зробили для мене дуже багато доброго ... Особливо ваші лекції з історії України дуже доповнили те, чому мене вчила бабуся. Скажу просто, я лише тепер починаю розуміти, як слід нашу історію ... Ви так гарно, колись, сказали: козаччина — це український романтизм.

— А хіба ж не так?

Так, так, пане Миколо ... Я закохана в козаччині. Якби я хотіла жити, так зо два-три століття назад ... Перенестись в ті часи романтизму і слави ... Я б хотіла бути такою, як була жінка сотника Затісного з Буші. Яка героїчна постать ...

— І ви зі своїми пташками і козами, здібні були б висадити в повітря замок?

— А чому б ні ...

— Ви дуже ніжна істота ... Не уявляю собі.

— А ви уявіть. Я люблю звірят і птахів, — вони добрі. Але то мені не перешкоджає бути відважною. Я не боюсь лісу. Я люблю його вночі. Не раз і не два викрадалась потайки з хати вночі, щоб під Купала цвіту папороті пошукати.

— Ви, самі, ходили вночі по лісі?..

— Брала зі собою Мока.

— І шукала вітра в полі.

— Не розумію вас.

— Папороть розроднюється без цвіту ... Тому і леґенда така повстала, що нібито папороть цвіте в ніг під Івана Купала.

— Яка шкода ... А я думала ...

— Вибачте, я вас розчарував своєю реальністю.

— Зникла ... гарна леґенда ...

— Нічого, панно Оксано, Україна має так багато леґенд, що ...

— А скажіть, чи то правда, що коли вночі падає зірка з неба, то це означає чиюсь смерть?..

— Це вже щось сумне ...

— Тихо, тихо. Чуєте зозуля кує?... Поворожимо, скільки нам зосталося жити ... Хто перший?

— Ви, панно Оксанко ...

— Ні, ліпше ви. От слухайте... Раз, два ... випало вам жити двадцять років. А тепер я. Зозуля відізвалась і замовкла. Оксанка посмутніла.

— Це не в рахубу. Ворожіть ще раз.

— Не хочу, — сумно промовила Оксанка і додала: — в цім році умру. Невже правда?

— Залиште, панно Оксано, чи вам не сором вірити в різні пересуди. У вас папороть цвіте і зозуля чомусь то має знати, скільки літ кому жити, і кожна зірка означає чиюсь то смерть. Скільки ж то зірок має падати під час війни?... Зірок на небі забракне, — і Харченко засміявся. Засміялась і Оксанка.

— Ви подумаєте, що я дуже не мудра дівчина і не захочете зі мною приятелювати ...

— Що ви, панно Оксанко, говорите? Ви ж, як жінка, хіба відчули, що стали для мене найдорожчою людиною ...

— Чи то правда, що за козацьких часів багато жінок на Україні уміли володіти шаблею і стріляти?

— Правда. Тоді були дуже бурхливі часи, і кожна жінка повинна була уміти сама себе боронити, коли козаки були в поході.

— Пане Миколо, навчіть мене стріляти — тепер теж бурхливі часи настали ...

— Вас научити стріляти? Та ж ви боїтесь пташку забити, комашку роздушити ...

(Продовження буде)

Читайте українські книжки до просвіти, а просвіта — це сила!

ІСТОРІЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ПАРТІЙНИХ КОНВЕНЦІЙ

Надходить час для Республіканських і Демократичних національних конвенцій, тимто цікаво згадати, як проходить процедура номінації Президента і Віцепрезидента, а також історію розвитку політичного життя в Злучених Державах Америки.

Основоположники теперішнього сособу виборів свого часу, після довгих дебатів, нарешті погодились довірити вибори Президента людям відомим, досвідченим і вільним від будьяких впливів. Тоді було внесено до Конституції, що Президента мають обирати делеґати від Стейтів. Цей плян, записаний у Конституції дуже докладно, не здавався непрактичним за тих часів, коли в новій Республіці ще не було формально затверджених політичних партій.

Під час перших двох виборів (1789-1792) цей плян дав прекрасні наслідки, бо не було номінацій, і Джордж Вашинґтон був обраний під час обох цих виборів. Не було номінації і 1796 року, але тоді вже почали формуватись дві політичні партії.

У 1800 році ці дві партії були вже добре організовані й захотіли контролювати вибори кандидатів. Тогосамого року в Вашинґтоні було запроваджено систему номінації конґресіональних кавцій, тобто номінації на зборах сенаторів і представників від кожної партії. Під час виборів 1808 року кожний стейт подав список виборців, які було морально, хоч і не формально, зобов'язані голосувати за людей, що їх виставила їхня партія.

Проте, номінації конґресіональних кавцій не прийнялись, бо тут кандидатів обирала конґресіональна більшість, а не люди через свої стейтові партійні організації. А в зв'язку з приєднанням нових західніх стейтів зростала сила виборців, що за традицією вважали, що керувати має сама людність, і навіть більше, у кожному стейті почали запроваджувати вибори виборців. Після 1824 року цю систему перестали застосовувати. А від 1832 року вже остаточно перейшли до системи національних номінаційних конвенцій.

Спочатку номінації відбувались по різному — стейтовими леґіслатурами, просто постановами загальних зборів людности, або за загальною згодою партійних делеґатів. Метода обрання делеґатів від партійних організацій вилилась у деяких стейтах у президентські попередні вибори, щоб таким способом висловити як найліпше волю народу. Але й тепер, як, власне і раніше, номінаційними конвенціями керують стейтові партійні лідери, і тому основні принципи, на яких ці конвенції базуються, на практиці не цілком застосовуються.

А ці принципи полягають у тому, щоб кандидатів на президента і віцепрезидента обирало демократичне представництво від усіх членів партії.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Другий член-основник Дому Української Культури.

Дякуючи жертвам українських громадян, вдалося перед кількома тижнями Науковому Товариству ім. Шевченка в Ню Йорку закупити дім при 13 вулиці, який стане після відповідної перебудови Домом Української Культури в ЗДА. На заклики НТШ відгукнулося більше число жертвенних громадян, які поспішили зі своїми жертвами, щоб підтримати великий почин. Дім Української Культури мав до цього часу одного члена-основника в особі громадянина Семена Угорчака з Брукліна, який зложив в 1951 році суму 1,000 долярів на фонд купна дому. Крім того сім дальших громадян жертвувало по 100 долярів і в такий спосіб стали членами-добродіями Дому Української Культури. Ціла низка осіб зложила менші суми на цю саму ціль.

В останніх днях травня другий громадянин став членом-основником Дому Української Культури. Ним є п. Яків Удич, рядовий громадський діяч з Ню Йорку, член прихильник НТШ. Він передав НТШ чек на суму 1,000 долярів з призначенням на сплату набутого дому.

Така жертвенність людини, яка заробляє на життя працею рук, не маючи ні промислового ні торговельного підприємства, заслуговує на особливе відзначення. Згідно з правильником Дому Української Культури членом-основником стає особа, яка жертвує найменше 500 долярів.

Д. Ф.

Шікаґо, Ілл.

Перші Роковини Радіопрограми для дітей.

Дня 14 травня ц. р. припали перші роковини існування радієвих передач для дітей і молоді при Новій Українській Програмі в Шікаґо. Авдиції надавались раз на тиждень довготою в 30 або й 45 хвилин. Про їх появу і розвиток було надруковано в пресі кілька кореспонденцій, при чому орган СУА „Наше Життя" з Филаделфії назвав їх одним із видатніших осягів на полі нашого виховництва. Зміст і рівень передач відповідав знанням із обсягу 8 кляс початкової школи. Крім того, частину програми присвячувано дошкільній тематиці. Під оглядом добору матеріялу виховного, літературного й інформаційного передачі опрацьовувались дбайливо. В них не було маловартих з мовного та мистецького погляду незадовільно опрацьованих творів, яких, на жаль, так багато в довоєнних річниках дитячої літератури. В шікагських радіопересиланнях для дітей всюди впадала в очі дбайливість за форму і зміст. Авдиції з успіхом заповнювали прогалину, спричинену дуже недостатньою кількістю друкованої дитячої й юнацької літератури. Крім того, слухачі мали нагоду чути кращі зразки творчости видатних письменників-педагогів, яких тепер немає в розпродажі. Чимало уваги присвячено християнській тематиці, характеристиці чільних українських діячів та пластовим справам. Літературно-інформаційну частину доповняли деколи в осінно-зимовому

(Закінчення на стор. 4-тій).

ПОВІДОМЛЕННЯ

В СПРАВІ П'ЯТОГО КОНҐРЕСУ

Ч. 7.

Українським організаціям та обраним делеґатам на П'ятий Конґрес Американських Українців до уваги:

1.) Щоби ВШ. Делеґати і Делеґатки П'ятого Конґресу не мусіли з довшій черзі чекати на полагодження різних конґресових формальностей, зокрема реєстрації та одержання конґресової леґітимації, є дуже бажаним, щоби дотичні організації вирівняли членські вкладки ($10, або $20) і вплатили реєстраційну оплату за кожного делеґата $10 — вже тепер, себто ще перед Конґресом.

Про це повинні подбати ВШ. Делеґати і Делеґатки у власному інтересі, якщо хотять випередити всяке нарікання. Треба собі уявити ситуацію, коли понад 500 делеґатів хотітиме в п'ятницю, 4. липня ц. р., між 9.00 і 10.30 годинами полагодити всі формальності, а до того ще вирівнювати членські вкладки та вплачувати реєстраційну оплату.

Тому висловлюється прохання до Урядів Організацій та ВШ. Делеґатів, щоби не відкладали цієї справи на останню хвилину, але зараз же її полагодили. Це є одинокий і найкращий спосіб, як улекшити працю Реєстраційного Бюра.

2.) В інтересі поваги Української Громади в Америці, а української справи, зокрема, є бажаним, щоби всі американсько-українські організації та установи були заступлені на П'ятому Конґресі. Потребу того відчувають ті самі організації, бо в листах до УККА висловлюють свій жаль, що не в силі вислати свого делеґата на Конґрес через брак фінансів і тому присилають свої побажання якнайкращих успіхів для Конґресу.

Щоби вийти назустріч всім таким організаціям, подається до відома наступне:

а) якщо деякі організації або установи не в силі вислати окремого делеґата, то вони можуть зложитися і кілька таких організацій вислати спільного делеґата, даючи йому спільну Повновласть, підписану від всіх таких організацій.

б) за спільного делеґата треба вплатити лише $10. — реєстраційної вплати, без уваги на те, скільки організацій буде дотичний делеґат заступати.

в) організації, що матимуть спільного делеґата на Конґрес, будуть оголошені нарівні з іншими організаціями в Конґресовому звідомленні, що вони були на П'ятому Конґресі заступлені. Такі організації мають вплатити бодай нижчу суму членської вкладки.

Український Конґресовий Комітет Америки.

ВИЯВЛЕННЯ ЗЛОДІЙСТВА НА ЗАЛІЗНИЧІЙ СТАНЦІЇ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Слідство виявила надужиття на нюйорській залізничій станції „Пенсилвенія". Оскаржено кількох працівників багажового відділу і доручувачів пошти в тому, що вони викрадали з пачок різні цінні речі, як годинники, фотоапарати, дорогоцінності й одежу. Виявлено досі надуживань на загальну суму 100,000 долярів. Спостереження над випадками пропажі речей тривали довго, доки не закінчилася виявленням злочинців.

ВІДГУКИ ДНЯ

„ПО МОРЮ, ПО МОРЮ"...

Гарна пісня. Корнило Устиянович написав слова, а Наталь Вахнянин музику.

З того часу датується в Галичині любов до моря, що й об'явилося було в збільшеній еміґрації за море. Помогла ця пісня, здається, і в останнім великім „уході", всім українцям — без уваги на територію і вимову.

Я сам чув, як один з наших, у переїзді через океан і в перерві між двома точками морської хороби, підспівував змученим голосом:

„По морю, по морю,
По плинних валах,
Плинем на щоглистих,
Щоглистих зміях.
За нами, за нами
Буйний вітер віє.
Грізна, грізна, грізна
Валькерія!
Хто верне додому"...
(тут перервав)

Заїхали українці на американський континент, але моря забути не можуть. Так їм забилося в тямку, що щороку влаштовують водні прогульки, як не по морю, то бодай по якімсь озері чи іншім Гудзоні.

Особливо нюйорчани, а хор „Думка" втягнув такі прогулянки до своєї традиції.

Їздив я з „Думкою" минулого року, поїду й тепер, 22 червня. Тягне мене море, хоч я з-під Бродів, і якби був не змарнувався в редакціях, хто зна, чи не став би капітаном „далекої плавби" на Стирі, Горині, а може навіть на Бузі...

Минулого року небо не було ласкаве для „думкарів" та їх гостей. А може навпаки: занадто ласкаве. Бо раз вони вибралися на воду, то додало їм води ще й зверху. Не хотілося навіть на берег вийти.

Найліпше ще вийшли бриджисти, бо як зайшли до кабіни в Ню Йорку, то вийшли з неї аж у Ню Йорку, навіть не завваживши, що під час прогулянки дощ падав.

Цього року, думаю, буде погода. Небесні лотоки спустили досі стільки води, що й там треба буде на якийсь час заницити річку. Щоб не сталося так, як підчас минулої посухи в Ню Йорку: люди мили тільки пальці, очі і горшки...

Хтось із „нових" може подумати, що ідея морських прогулянок це помисл нашої політичної еміґрації.

Отже ні! Так як і багато інших речей (включно до Народного Дому в метрополії!), траплялися і перед нашим приїздом прогулянки „по морю, по морю". А деякі, як розказують, були навіть дуже цікаві.

Наприклад: Зопропонував був хтось на морську екскурсію 1000 (словами: тисячу) канапок (по західньому), або бутербродів (по східньому), запропонував, як то кажуть — забездурно. Комітет погодився, а тоді той, що запропонував постарався ще за дармове морозиво й цукерки, сам заплатив, привіз, поставив своїх людей, щоб продавали і діждався... бойкоту. Чому, спитаєте?! Бо „він хоче собі дешевим коштом рекляму робити!"

Такої цікавої штуки „Думка" не втяла б. Вона напевно аґітувала б, щоб нарід якнайбільше купував, а фундаторові співала б кілька разів „Многая Літа". Ще й у часописах дякувала б...

Коротко: не було б нічого цікавого.

А так — вийшла інтересна сторінка в історії Америки українського походження.

Минулися цікаві часи...

Але й у нецікавих часах може бути приємно.

„Думка" замовила озеро, пляжу, лавки, корчі (виключно на випадок спеки!) обіцює добірну програму, а всі учасники повинні випросити гарну погоду.

Всі, крім бриджистів, бо їм погода не важна. Аби кабіна і недалеко буфет.

Галактіон Чіпка

Ще одна нерозв'язана проблема Сходу

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Балтійського моря Данією; різні торговельні тогочасні договори, власні заморські ринки, державно-політичні союзи, розвиток суходільних та річкових шляхів: в гирло р. Двіни, в Полоцьк, розвиток варязького шляху по р. Дніпрі в Київ — Чорне море — Візантію, перший шлях в глибину темного лісистого простору Московії і далі в центр орієнтальної торгівлі на Поволжі — Булгар (потім Казань), а звідти в Урал до Сибірського ханства.

Новгород був перший в історії північної Европи, який володів північним біломорським та льодово-океанічним берегами, будуючи в нинішній Онежчині, Подвинні (Архангельщина) свої торговельно-лучбові порти і центри.

У відношенні до України — княжого Києва, та Білорусі — княжого Полоцька, на відміну від Суздаля, Ростова чи Володимира над Клязьмою, Новгород був увесь час до кінця існування Київської держави (1240) приязним, дружнім, будучи постійно в тісних династичних, політичних та торговельних зносинах, являючи собою поміст України в сторону Скандінавії — країни варягів — нині Швеції та Норвеґії. Україна передала Великому Новгородові грецьку культуру, охрищення (988-89 р.р.), свого вже виробу переписані церковні книги („Остромирове євангеліє 1065-57 р.р.) та іншу книжкову літературу і навіть своїх князів — синів Володимира та Ярослава. Сам князь Ярослав Мудрий — співтворець „Руської Правди" прийшов на київський престіл саме з Новгороду. Він бачив загрозу для існування київського престолу від поляків, що, використовуючи слабосилість місцевих київських розсварених князів, хотіли загорнути тодішню Київську Русь та головно Галичину для себе — Польського королівства. З приходом новгородського Ярослава (1019) Київ стає найсвітлішим центром всього европейського сходу, Київська держава досягає найбільшого політичного, мілітарного та культурного значення і 1030 р. Галицька земля закріплюється аж до 1349 р. при Україні-Києві і після, як окрема держава з столицею в Галичі і Львові. Польська експансія на схід була основно здушена і кордонів Княжої Руси над Сяном боронила твердиня Ярослава Мудрого — Ярославль.

У грізних часах воєн Новгород Великий давав і військову поміч — варягів, як найхоробріший тоді військовий орден в Европі.

Україну та новгородську Русь лучили навіть і антропологічні-кровні моменти через великий рух населення між обома країнами. Далеко більше спільного має Новгород з Києвом, ніж Київ з Суздаллю. Тому й не дивно, що Новгородська Держава увічнилася навіть і в українській літературі невеличким твором „Марта Борецька" Бориса Грінченка, що, розуміючи трагедію поневолення свого народу, вчувався і в таку саму трагедію новгородців, що їх республіку в культурно-економічному розквіті розгромив жадібний чужого Іван II (1462-1505), великий князь московський досягаючи 1478 р. цим самим морських балтійських берегів та перебираючи на себе всі атути торгівлі та морської плавби, а вслід за тим і політики по розбитих новгородцях.

Московщина, вихопившись щасливо з рук казанського ханату — татарів Поволжя в XIV ст. пішла на підбій сусідів: Києва (1169), наповняючи свою „калиту" потом і кров'ю пограбованих новгородців, Білоруси і після Рязані.

Москвичі-колоністи Києва, часто ізгої-вигнанці, змішавшись з місцевими приоцькими в'ятичами (білорусько-московське плем'я), а головно з розселеними над рр. Мокша, Сура, Ветлуґа волго-фінами, мордвинами, черемисами, вотяками-удмуртами, далі казанськими татарами, витворили з себе нову націю, що дійсно слов'янського мас в собі нині дуже мало.

Тому слушним треба вважати твердження теперішніх новгородських самостійників, що „русскими" є фактично не москвичі-фінотатаро-слов'янські мішанці, а саме новгородці з-під Новгорода, Старої Руси, Пскова, Торопця і т. д., що безпосередньо походять від великого місцевого чисто слов'янського окремого племени словінів з VIII ст., з околиць Ільменського озера. Новгородські патріоти твердять, що саме по національному визначенню руські новгородці не росіяни (як їх звуть чужинці). Московська імперія є, була і буде чужою всім русским новгородцям, бо ніхто інший, як саме московська держава загарбала та поневолила новгородських русичів в тяжкому бою 1478 р. за столицю Новгород, Стару Русу, Торжок, Торопєц — ці твердині новгородської державности в течії рік Ловаті та Волхова, горішньої Волги.

Спільна нині мова, т. зв. російська, москвин та новгородців не може бути доказом національної одности, бо так само російською мовою говорять вороги Москви — козаки Дону, сибіряки, що під час всеросійської революції 1917-22 р.р. проголосили Дон (10. I. 1918 року), Сибір (30. VI. 18) і збройно обороняли свою самостійність від білих та червоних росіян.

Один з членів новгородського самостійницького центру п. Ф. Звонарьов у листі до редакції козацького часопису „Казачье Єдинство" писав свого часу: „Трагедія народів, уярмлених московським р о сійсько-есесерським імперіялізмом і полягає в тому, що вони вперто не хочуть розглянути основну істину: цей імперіялізм досягнув своїх успіхів тільки тому, що знаходив і знаходить зрадників серед усіх народів, які за вміст московської „калити" продають свій народ цьому імперіялізмові".

Від часу опанування новгородської русской землі минає 473 роки. За цей період автохтонів цієї зімлі винищено москвинами майже остаточно. Навіть світова завірюха 1914 р., всеросійська революція 1905 і 1917-22 р.р. та війна 1939-45 р.р. не дали якогось проблиску певного самостійництва серед мешканців новгородської землі. Лише 1946 р. було чути про певні повстанчі „російські" загони на Валдайщині, що боронилися проти Москви, але з якою ідеєю тяжко нині очеркнути.

Щойно на чужині пара інтелектуалів-новгородців, залучуючи до свого кола земляків — людей новгородської землі, просувають новгородську концепцію сперту на світлій історичній традиції, з метою відмежувати себе від усього московського, імперіялістичного.

Поневолені Росією народи, радо приймуть у своє коло діянь новгородців, які хочуть бути воїнами за мир, порядок, справедливість та свободу.

ЖАЛІБНІ СХОДИНИ В НТШ

В останніх тижнях зазнало Наукове Товариство ім. Шевченка важких втрат:

Дня 29 квітня ц. р. помер у Празі наш дійсний член проф. Іван Зілинський.

Дня 24 травня ц. р. помер в Парижі голова НТШ професор Зенон Кузеля.

Для вшанування пам'яти обидвох визначних учених і громадських діячів влаштовує Наукове Товариство ім. Шевченка в Ню Йорку в неділю 15 червня 1952 о год. 12.45 в полудне в Церкві ОО. Василіян при Сьомій вулиці Панахиду за спокій їх душ, а після Панахиди о год. 1.15 в залі Літературно-мистецького Клюбу в Ню Йорку, 149 Друга Евеню (І. поверх) **Жалібні Сходини** з виступами проф. д-ра Миколи Чубатого, проф. д-ра Романа Смаль-Стоцького, проф. д-ра Костя Кисілевського, проф. д-ра Василя Лева і проф. д-ра Софії Рабій-Карпінської.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

(Закінчення зі стор. 3)

сезоні виховні коментарі дир. Осипа Левицького, призначені для батьків і вихованків. Доповненням музичних ілюстрацій до текстів була гра на фортепіяні та скрипці учнів музичних курсів.

Передачами, що опрацьовувались за апробатою і при співпраці Об'єднання Працівників Дитячої Літератури (ОДЛ), опікувався Радієвий Комітет, як окрема громадянська клітина. Урухомлення передач треба в великій мірі завдячувати ініціятиві дир. Юрія Теодоровича, який і тепер не відмовляє їм своєї організаційної допомоги.

Ці моральні осяги — це тільки половина успіху. Друга половина — це дружня співпраця окремих ідейних громадян, громадських установ і торговельно-промислових станиць, що дали передачам матеріяльну підтримку і вможливили їм безперебійне існування. Спонсорами передач були по черзі мец. Фльора, д-р І. Смук, Український Робітничий Союз, Дім Відділів Українського Народного Союзу і Союз Українок. Крім того чимало громадян підтримали дитячу програму спорадичними датками. Пп. Доманчукова, Сем'янчуки та Кочани допомогли їй визначенням дитячої літератури. Всім названим і неназваним добродіям програми за їх любов до дітей і за зрозуміння винятковоі ваги виховної справи належиться велике спасибі.

Особливістю радіопередач було й те, що крім постійних лекторів, деякі твори читали самі діти — разом за весь рік 14 дівчат і 11 хлопців різного віку. За перший рік свого існування радіопрограма для дітей з'єднала собі прихильність шікагівської громади та виховала пильних слухачів. Звичайно, все те належить покищо до початкових успіхів, але їх напевно можна буде збільшити, якщо всі свідомі батьки вживуть свого впливу, щоб діти підчас передач припинили інші менш важливі заняття, і проведуть з дітьми розясновальні розмови на тему дитячих передач. На порозі другого року існування слід побажати дитячій програмі певніщої матеріяльної бази, а громадянству — втримувати з управою передач для дітей тісніший зв'язок, щоб шляхом обміну думками, порадами та спостереженнями спільно підняти програму до високого виховно-ідейного та мистецького рівня.

Р. З.

Нюарк, Н. Дж.

Тим, що впали!

На вічну славу **Симонові Петлюрі**, Голові Директорії та Головному Отаманові Військ Української Народної Республіки, **Евгенові Коновальцеві**, командантові Корпусу Січових Стрільців, Української Військової Організації та Голові Проводу ОУН, **Тарасові Чупринці**, Голові Генерального Секретаріяту Військових справ УГВР-и, Головному Командантові УПА й Голові Проводу ОУН на українських землях відбулася дня 25 травня ц. р. у Нюарку, Н. Дж. святочна академія. Мимо зливних дощів, українське громадянство поспішало до залі Української Централі, щоб віддати шану й склонити свої голови перед тими, що за життя горіли тільки одною любовю, жертвенною і непромінальною любов'ю до України.

Піднялася куртина. Три могили у підніжжя Тризуба на тлі національного державного прапору України. Подруги СУМА оседрку ім. Ев. Коновальця, Н. Педрій, С. Венке, Л. Гельбиг, Т. Гельфонд, Я. Парубчак, Л. Сольчаник, Е. Стефанюк і Б. Тарнавська дикційно деклямують пролог „Сім хижих куль", Маланюка, „Розумні очі" І. Партизана й „Вперед" — Ваші. Це у калейдоскопі пересувається фільма-трагедія на бульварі Ст. Мішель — Париж, вибух пекольної машини біля готелю „Атлянта" у Ротердамі й стріли лукавої московської босячні у Вілогорщі. Ворог у всіх трьох випадках цілях у ідею, а вбив тільки тіло.

Д-р П. Мірчук виразно змальовує ті три постаті на тлі нашої визвольної доби останніх тридцятя років. — У деклямації „Поеми мало", І. Партизана пані В. Олесницька досягла мистецьких вершин. П. І. Самокиш, баритон співає з чуттям і тембром арію Кармелюка й „Тугу за рідним краєм", Китастого, у секретному й майстерному фортепіяновому супроводі Олени Клим.

І знову деклямація „Ода вождю", П. Волоша, у виканянні В. Кульчицького, а пані Марта Кобрин-Кокольська, сопран елегійно відспівала „Спи, дитино, спи", Людкевича, „Зелений гай", Лопатинського, і „Куди ти дівся рідний краю", Людкевича-Степового. При фортепіяні Тарас Левицький. Плили, серцем співані слова співачки, а присутні неначе заворожені евшан-зіллям, линули думками на рідну, кров'ю героїв і кістьми борців, засіяну нашу землю. Артистка Іванна Кононів з типовим її жанром деклямування „Ні", Ваші, кидаючи лютому ворогові оте принципове, безкомпромісове — ні!

Короною академії був виступ бандуриста - віртуоза Зиновія Штокалка, що відограв низку стрілецьких і повстанських пісень, закінчуючи „Ну, й що ж, як умерти прийдеться" — сднаючи приявних хоч і на хвилину з героїчною Воюючою Україною. Вкінці „Молитва повстанця" у виконанні М. Банах, П. Батьків, І. Гевюор, М. Кормило, М. Лаврів, Л. Мигаль, І. Тимчишин й Р. Яворський.

Цілість академії стояла на високомистецько-культурному рівні. Декорації Т. Банаха, самий зал й програма наскрізь оригінальні. Це справді була гідна пошана героїв наших, а не данина. Всі виконавці — артисти з далеких і близьких місцевостей виявили себе громадянами патріотами, не приймаючи гонорарів за свій цінний труд. Довго ще після офіційної програми громадянство не покидало залі, живо коментуючи високомистецьку якість академії,

В. К.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ЙОНГСТАВН, О. — Від. 140 повідомляє, що збори, які мали відбутись 15. червня, відбудуться 22-го червня, в церковній галі, 526 W. Rayen Ave., зараз по Сл. Божій. Нові члени від. 140 повинні належати до відділової каси, бо братська каса є для помочі хворим членам. Члени повинні прийти на збори і забрати свої чеки дивиденд від У. Н. Союзу. Довгуючі члени мають вирівняти свої довги, бо відділ не посилає більше як за один місяць. — С. Нановський, предс.; І. Кравець, секр.-касієр.

Кожний свідомий українець, та кожна свідома українка, вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшувати кадри ідейних українських працівників.

ПРОДОВЖЕННЯ ТРЬОХВІДСОТКОВОГО ОПОДАТКУВАННЯ З ЗАКУПІВ

Ню Йорк. — Комісія Цін, на свойому засіданні, вирішила продовжити діяння припису про трьохвідсоткове оподаткування з закупів, проти чого виступала Міська Рада якої становище підтримував і її предсідник Хелли. Комісія Цін обрахувала, що трьохвідсотковий цей податок дасть місту 208 мільйонів долярів і значно скріпить бюджет міст, що виносить півтора мільярда.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

ЛУКАЧ ЖУРАВ, член Тов. ім. А. Бончевського, від. 10 У. Н. Союзу в Ансонія, Конн., упокоївся 16. квітня 1952 р., по довшій недузі, в 86 році життя. Вступив до Союзу в 1904 р. Походив з села Баркного, пов. Горлиці, Галичина. Полишив в смутку жену Марію, 3 синів, 3 дочки і 9 внуків. Похорон відбувся 20. квітня з похоронного заведення до греко-катол. церкви св. Петра і Павла при участи членів, родини і знайомих, а відтак на цвинтар св. Петра і Павла в Дербі, Конн. — В. И. П.!
В. Глива, секр.

ТАРЗАН, ч. 2851. Сторонні люди з Півночі.

Тарзан зачинив і прикріпив ворота за своїми компаньйонами, тоді швидко скочив на підвищення і легко пересунувся через паркан. „Як вони відкриють нашу втечу, вони будуть здоганяти нас", — висловився Вест. „Ні", перечив Тарзан. „Вони гадають, що я корійан, якого вони, здається, бояться".

„Ми й досі нічого не знаємо про тих корійанс", — зауважав О, Рорке. „Я гадаю, що знаю", рискував Тарзан.

„Дивні історії", — він продовжував, „прийшли сюди з півночі через численні племена про таємничу білу расу, звані корійанцями".